

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО ДОГОВОРУ

Вінницький національний технічний університет

***Анотація:** В статті відображені основні особливості та поняття зовнішньоекономічного договору, порядок та умови підписання, надано перелік основних розділів контракту.*

***Ключові слова:** зовнішньоекономічний договір, міжнародні операції, суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.*

CONCEPTS AND FEATURES OF THE FOREIGN ECONOMIC AGREEMENT

***Abstract:** The article reflects the main features and concepts of the foreign trade agreement, the procedure and conditions of signing, provides a list of the main sections of the contract.*

***Key words:** foreign economic agreement, international operations, subjects of foreign economic activity.*

Вступ

На розвиток зовнішньоекономічних відносин у міжнародному аспекті впливає багато факторів, основними з яких є грамотність та коректність укладання міжнародних контрактів між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності. На сьогоднішній день більшість держав акцентують свою увагу на консолідації із світовим товарно-грошовим товариством, тому задля ефективного процесу інтеграції, необхідно налагоджувати міжнародні відносини для підвищення конкурентоспроможності на економічному ринку. Основною формою зовнішньоекономічних відносин є зовнішньоекономічний договір (контракт).

Заключення зовнішньоекономічного договору є суттєвим важелем зовнішньоекономічних операцій та напряму залежить від того що саме контракт регламентує, його умови, права і обов'язки сторін, а також їх відповідальність в разі невиконання договірних умов.

Результати дослідження

Зовнішньоекономічний договір (контракт) - домовленість двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності [1].

Перед тим, як підписати договір, необхідно провести скринінг ринку з метою з'ясування попиту на товари, що запропоновані до експорту, визначити та оцінити конкурентну ланку, коливання цін та потреби споживачів товару. Після цього можна виокремити найперспективніший сектор збуту товару на ринку.

Якщо мова йде про імпортні операції, проводиться аналіз зовнішнього ринку для визначення найперспективніших постачальників, якості виготовленої ними продукції, динаміку цін та надійність потенційного партнера.

Обравши виробника або споживача товарів, необхідно надіслати пропозицію щодо співробітництва із детальним роз'ясненням умов та вимог майбутнього контракту(до прикладу – яка саме продукція мається на увазі, її обсяг, ціна, дедлайн для підприємства стосовно закупівлі або постачання).

На завершальній стадії з підготовки міжнародної операції купівлі-продажу проводяться ділові

переговори. Партнерські сторони складають скелет контракту, які погоджуються юридичним відділом зовнішньоекономічних зв'язків та іншими повноважними службовими особами власного підприємства [2, С.123].

Основними нормативними актами щодо форми зовнішньоекономічного договору є Цивільний кодекс України та Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

Зовнішньоекономічний договір (контракт) складається відповідно до законів України з урахуванням міжнародних договорів України. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності при складанні тексту зовнішньоекономічного договору (контракту) мають право використовувати відомі міжнародні звичаї, рекомендації, правила міжнародних органів та організацій, якщо це не заборонено прямо та у виключній формі законами України [3].

При умові створення спільного підприємства, має бути застосовано право тієї країни, на території якої це підприємство проходить реєстрацію. «Згідно з Положенням про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) зовнішньоекономічний договір обов'язково має містити такі розділи [4]:

- назва, номер договору(контракту), дата та місце його укладення
- преамбула
- предмет договору
- кількість та якість товару(обсяги виконання робіт, надання послуг)
- базисні умови поставки товарів(приймання-здавання виконаних робіт або послуг)
- ціна та загальна вартість договору(контракту)
- умови платежів
- умови приймання-здавання товару(робіт, послуг)
- упаковка та маркування
- форс-мажорні обставини
- санкції та рекламації
- урегулювання спорів у судовому порядку
- місцезнаходження(місце проживання), поштові та платіжні реквізити сторін.

За домовленістю сторін у договорі (контракті) можуть визначатись додаткові умови щодо страхування, гарантії якості, умови залучення субвиконавців договору (контракту), агентів, перевізників, визначення норм навантаження (розвантаження), умови передачі технічної документації на товар, збереження торгових марок, порядок сплати податків, мита, зборів, різного роду захисні застереження, з якого моменту договір (контракт) починає діяти, кількість підписаних примірників договору (контракту), можливість та порядок внесення доповнень чи змін до договору (контракту) тощо» [5, С.51-57]

Висновки

Отже, однією з провідних форм міжнародних економічних відносин України з іноземними державами є зовнішньоекономічна діяльність. Діяльність контрагентів (іноземні суб'єкти діяльності господарювання та суб'єкти господарської діяльності України) визначає взаємини між сторонами, які базуються як на території України, так і за її кордоном.

Усі контакти суб'єктів діяльності ЗЕД реєструються фактичним створенням зовнішньоекономічного договору(контракту), зміст, форму та реєстрацію якого буде розглянуто у даній роботі. Поява на інтернаціональному зовнішньому ринку у ролі продавця чи покупця того чи іншого товару сприяє появі нових зацікавлених контактів у роботі із підприємством. А це, в свою чергу, є фундаментом для формування базису міжнародного контракту. Тому, підприємства мають володіти достатнім ґрунтом дирекції контрактної діяльності, який може як принести значний прибуток фірмі, так і створити надійну запоруку від збитків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України про ЗЕД, абзац 13 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1724-VIII від 03.11.2016; URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/959-12#Text> (дата звернення: 15.05.2022).
2. Господарське право - Вінник О.М. Навчальний посібник. - 2-ге вид., змін, та доп. - К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. - 766с.
3. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 6 вересня 2001 р. № 201 URL: <http://vobu.ua/ukr/intertrade/item/polozhennia-pro-formu-zovnishnoekonomichnykh-dohovoriv-kontraktiv-zatverdzhene-nakazom-minekonomiky-ta-z-pytan-ievrointehratsii-ukrainy-vid-060901-r-201>
4. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України "Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)" від 06.09.2001 р., № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01#Text> (дата звернення: 15.05.2022)
5. Лучко М. Р. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М. Р. Лучко, Н. Г. Мельник, С. В. Сисюк. - Тернопіль : ТНЕУ, 2015. - 356 с.

Сметанюк Олена Анатоліївна - доцент, канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Симоненко Надія Володимирівна — студентка групи МЗД-186, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: lillhope1@gmail.com

Smetaniuk Olena - Associate Professor, PhD, Associate Professor on Department of Management, Marketing, and Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Symonenko Nadiya – Faculty of Management and Informational Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: lillhope1@gmail.com